

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਸਾਗਰ

ਭਾਗ-1

Sikh Religious Music

A Beginner's Guide

ੴ

ਗੁਰਮਤਿ ਕੀਰਤਨ ਸਿਖ ਲਈ ਮਹਲਾ ਦੀ ਕੁੰਜੀ

ਹਰਮੋਨੀਅਮ ਵਜਾਉਣ ਲਈ ਬੈਠਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ

ਹਰਮੋਨੀਅਮ ਵਜਾਉਣ ਲਈ
ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਨਿਯਮ

1. ਅੰਗੂਠਾ ਕਦੇ ਵੀ ਕਾਲੀ ਸੁਰ ਉਪਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
2. ਕੋਈ ਵੀ ਉਂਗਲੀ ਦੂਸਰੀ ਉਂਗਲ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦੀ ਘੁੰਮ ਕੇ, ਨਾ ਅੱਗੇ ਜਾਵੇ
3. ਅੰਗੂਠਾ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਥੱਲੇ ਦੀ ਚੱਲੇ।

ਸੁਧ ਸੁਰ-ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਕੋਈ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਸ ਰ ਗ ਮ ਪ ਧ ਨ

ਕੋਮਲ ਸੁਰ-ਜਿਸ ਸੁਰ ਤੇ ਬਲੇ ਔਕੜ (-) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਰੁ ਗੁ ਧੁ ਨੁ

ਤੀਬਰ ਸੁਰ-ਜਿਸ ਸੁਰ ਉਪਰ ਖੜੀ ਲਕੀਰ (।) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਮ

ਮੰਦਰ ਦੇ ਸੁਰ-ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੁਰਾਂ ਦੇ ਬਲੇ ਬਿੰਦੀ (.) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ .ਨ .ਧ .ਪ

ਤਾਰ ਦੇ ਸੁਰ-ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੁਰਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਬਿੰਦੀ (ਸ) ਜਿਵੇਂ ਸ ਰ ਗ ਮ

ਅਰੋਹ: ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉੱਪਰ (up) ਜਾਣਾ ਭਾਵ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ।

ਅਵਰੋਹ: ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਬਲੇ (down) ਜਾਣਾ ਭਾਵ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਲਿਆਉਣਾ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ:- ਹਰੇਕ ਸਬਕ (Lesson) ਦੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਚਾਰ ਦਿਨ ਮਿਹਨਤ ਕਰੋ। ਜਿੰਨੀ ਵੱਧ ਮਿਹਨਤ (Practice) ਕਰੋਗੇ

ਉੰਨਾ ਹੀ ਅੱਛਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਸਕੋਗੇ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਮਿਹਨਤ ਕਰੋ।

ਪੁਰਬਾਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਸਬਕ (Lesson) 1

ਅਰੋਹ: ਸਾ ਰੇ ਗਾ ਮਾ ਪਾ ਧਾ ਨੀ ਸਾਂ
 ਅਵਰੋਹ: ਸਾਂ ਨੀ ਧਾ ਪਾ ਮਾ ਗਾ ਰੇ ਸਾ

ਸਬਕ (Lesson) 2

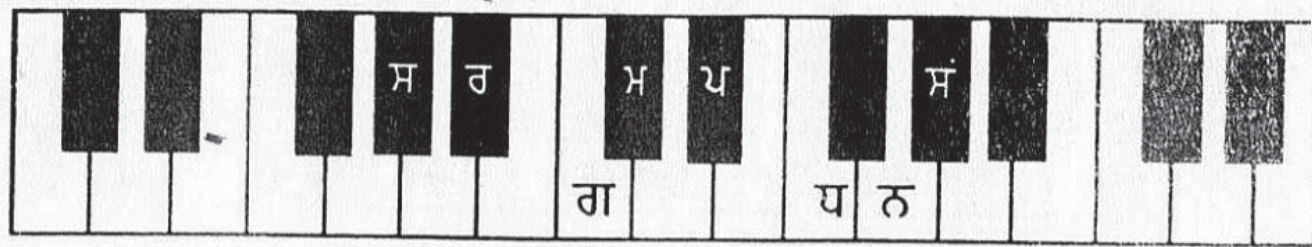
ਅਰੋਹ: ਸਾਸਾ ਰੇਰੇ ਗਾਗਾ ਮਾਮਾ ਪਾਪਾ ਧਾਧਾ ਨੀਨੀ ਸਾਂਸਾਂ
 ਅਵਰੋਹ: ਸਾਂਸਾਂ ਨੀਨੀ ਧਾਧਾ ਪਾਪਾ ਮਾਮਾ ਗਾਗਾ ਰੇਰੇ ਸਾਸਾ

ਸਬਕ (Lesson) 3

ਅਰੋਹ: ਸਾ ਰੇ ਗਾ, ਰੇ ਗਾ ਮਾ, ਗਾ ਮਾ ਪਾ, ਮਾ ਪਾ ਧਾ, ਪਾ ਧਾ ਨੀ, ਧਾ ਨੀ ਸਾਂ
 ਅਵਰੋਹ: ਸਾਂ ਨੀ ਧਾ, ਨੀ ਧਾ ਪਾ, ਪਾ ਪਾ ਮਾ, ਪਾ ਮਾ ਗਾ, ਮਾ ਗਾ ਰੇ, ਗਾ ਰੇ ਸਾ

ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸਾ ਵਾਲੀ ਸੁਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਉਂਗਲ ਨਾਲ ਦੱਬ ਕੇ ਉਸ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਮਿਲਾਓ। ਫਿਰ ਰੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਾ ਨਾਲ ਆਵਾਜ਼ ਮਿਲਾਓ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਗਲੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਨਾਲ ਅਵਾਜ਼ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਜਾਓ।

ਬੀਬੀਆਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਸਬਕ (Lesson) 4

ਅਰੋਹ:	ਸਾ ਰੇ ਗਾ ਮਾ,	ਰੇ ਗਾ ਮਾ ਪਾ,	ਗਾ ਮਾ ਪਾ ਧਾ,	ਮਾ ਪਾ ਧਾ ਨੀ,	ਪਾ ਧਾ ਨੀ ਸ਼ੰ
ਅਵਰੋਹ:	ਸਾਂ ਨੀ ਧਾ ਪਾ,	ਨੀ ਧਾ ਪਾ ਮਾ,	ਧਾ ਪਾ ਮਾ ਗਾ,	ਪਾ ਮਾ ਗਾ ਰੇ,	ਮਾ ਗਾ ਰੇ ਸ਼ਾ

ਸਬਕ (Lesson) 5

ਅਰੋਹ:	ਸਾ ਰੇ ਗਾ ਮਾ ਪਾ,	ਰੇ ਗਾ ਮਾ ਪਾ ਧਾ,	ਗਾ ਮਾ ਪਾ ਧਾ ਨੀ,	ਮਾ ਪਾ ਧਾ ਨੀ ਸ਼ੰ
ਅਵਰੋਹ:	ਸਾਂ ਨੀ ਧਾ ਪਾ ਮਾ,	ਨੀ ਧਾ ਪਾ ਮਾ ਗਾ,	ਧਾ ਪਾ ਮਾ ਗਾ ਰੇ,	ਪਾ ਮਾ ਗਾ ਰੇ ਸ਼ਾ

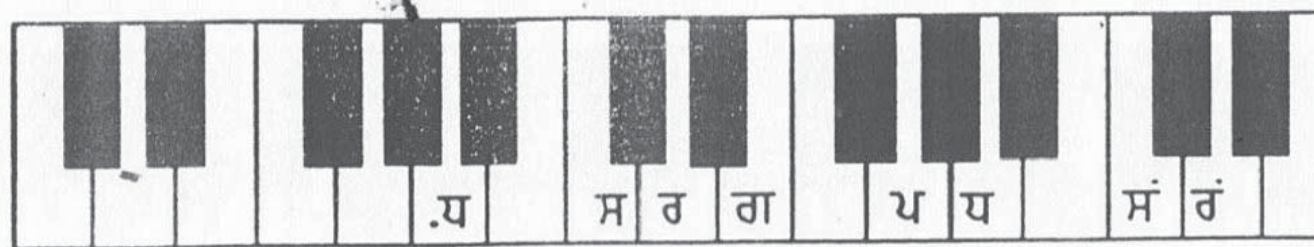
ਸਬਕ (Lesson) 6

ਅਰੋਹ	ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਗਾ,	ਰੇ ਗਾ ਰੇ ਗਾ ਮਾ,	ਗਾ ਮਾ ਗਾ ਮਾ ਪਾ
	ਮਾ ਪਾ ਮਾ ਪਾ ਧਾ	ਪਾ ਧਾ ਪਾ ਧਾ ਨੀ,	ਧਾ ਨੀ ਧਾ ਨੀ ਸਾਂ,
ਅਵਰੋਹ	ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਧਾ,	ਨੀ ਧਾ ਨੀ ਧਾ ਪਾ,	ਧਾ ਪਾ ਧਾ ਪਾ ਮਾ,
	ਪਾ ਮਾ ਪਾ ਮਾ ਗਾ,	ਮਾ ਗਾ ਮਾ ਗਾ ਰੇ,	ਗਾ ਰੇ ਗਾ ਰੇ ਸ਼ਾ.

* ਪੁਰਸ਼ ਖਬੇ ਪਾਸੇ ਚਾਰ ਸਫੇ ਵਾਲੀ ਸੁਰ ਸਕੇਲ ਵੇਖ ਕੇ ਹਰਮੋਨੀਅਮ ਵਜਾਉਣ।

* ਬੀਬੀਆਂ ਤੇ ਬੱਚੇ ਸਫਾ ਪੰਜ ਵਾਲੀ ਸੁਰ ਸਕੇਲ ਵੇਖ ਕੇ ਹਰਮੋਨੀਅਮ ਵਜਾਉਣ।

ਰਾਗ ਭੁਪਾਲੀ ਤਾਲ ਤਿੰਨ

+ ਤਬਲਾ ਸ਼ੁਰੂ
ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ

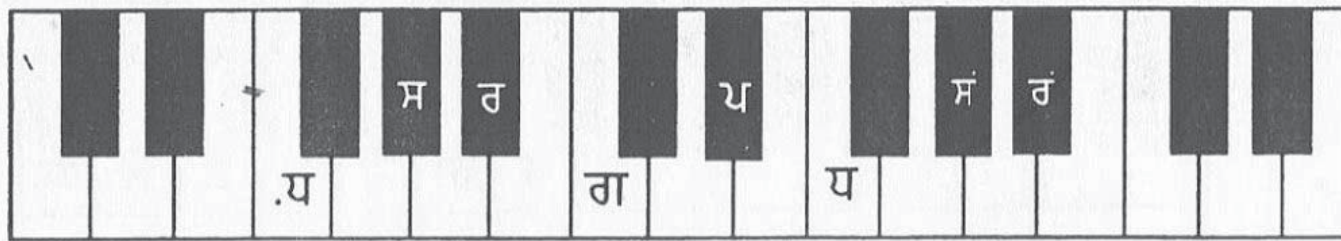
ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਸਥਾਈ: ਧ ਸੰ ਧ ਪ ਗ ਰ ਸ ਰ ਗੰ - ਗ ਗ ਪ ਰ ਗ -
ਬਿ ਸ ਰਿ ਗ ਈ S ਸ ਭ ਤਾ S ਤਿ ਪ ਰਾ S ਈ S
ਇਕਾਦਿ ਗਾਣੀ ਜਤ ਤਾਤਿ ਪਗਾਈ

ਅੰਤਰਾ: ਗ - ਗ ਗ ਪ - ਧ ਖ ਸੰ - ਸੰ ਸੰ ਰੰ ਧ ਸੰ -
ਨ S ਕੋ S ਵੈ S ਗੀ S ਨਾ S ਹਿ ਬਿ ਗਾ S ਨਾ S
ਜੋ S ਪੁ ਭ ਕੀ S ਨੋ S ਸੋ S ਭ ਲ ਮਾ ਨਿ ਓ S
ਸ ਭ ਮ ਹਿ ਰ ਵਿ ਰ ਹਿ ਆ S ਪੁ ਭ ਏ S ਕੈ S
ਸਾਭੁ ਮਹਿ ਰਹਿ ਰਹਿਸਾ

ਨੋਟ-ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗ ਦੇ ਪਿਛੇ (-) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ਇਸਦਾ ਭਾਵ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋ ਮਾਤਰਾ (Beats) ਕਰੋ। (ਉਦਾਹਰਣ ਗ-ਗ ਗ ਨੂੰ ਗ ਗ ਗ ਗ ਗ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ।)

ਬੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਸ ਰ ਗ ਰ ਸ .ਧ ਸ ਰ ਗ - ਗ ਗ ਪ ਰ ਗ -

ਜ ਬ ਤੇ S ਸਾ S ਧ ਸੰ ਗ ਤਿ ਮੋ ਹਿ ਪਾ S ਈ S

ਫੌਰ ਤੇ ਜਾਪੁ ਜੀਵਾਨਿ ਚੋਰੀ ਹਾਠੀ

ਧ ਸੰ ਧ ਪ ਗ ਰ ਸ ਰ ਗ - ਗ ਗ ਪ ਰ ਗ -

ਸ ਗ ਲ ਸੰ S ਗ ਹ ਮ ਕੋ S ਬ ਨ ਆ S ਈ S

ਏ S ਹ ਸੁ ਮ ਤਿ ਸਾ S ਧੂ S ਤੇ S ਪਾ S ਈ S

ਪੇ S ਖਿ ਪੇ ਪੇਖਿ S ਖਿ ਨਾ S ਨ ਕ ਬਿ ਗ ਸਾ S ਈ S

ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਨਾਨਕ ਇਰਾਜਾਣੀ॥

ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਨਾਨਕ ਇਰਾਜਾਣੀ॥

ਜਿਸ ਸੁਰ ਥੱਲੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਅੱਖਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰੋ। ਜਿਸ ਅੱਖਰ ਪਿੱਛੇ ਜਿੰਨੀਆਂ (S) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨੀਆਂ ਮਾਤਰਾਂ (Beats) ਲੱਭਾ ਕਰੋ।

ਰਾਗ ਅਲਈਆ ਬਿਲਾਬਲ ਤਾਲ ਤਿੰਨ

ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਸਥਾਈ: ਗ ਰ ਮ ਗ ਰ - ਸ ਰ ਪ - ਰ ਗ ਮ ਪ ਮ ਗ
 ਸਾਂ S ਤਿ ਪਾ ਈ S ਗੁ ਰ ਸ ਤਿ ਗੁ ਰ ਪੂ S ਰੇ S
Saanf paaree pur sanghar pooray

ਅੰਤਰਾ: ਪ - ਪ ਪ ਨੁ ਧ ਨ ਨ ਸੰ - ਸੰ ਸੰ ਨ ਰੰ ਸੰ -
 ਤਾ S ਪਿ ਪਾ S ਪਿ ਸੰ S ਤਾ S ਪਿ ਬਿ ਨਾ S ਸੇ S
 ਅ ਨ ਦ ਕ ਰ ਹੁ ਮਿ ਲ ਸੁੰ S ਦ ਰ ਨਾ S ਗੀ S

ਬੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਨ - ਨ ਨ   ਸੰ - ਨੁ ਧ   ਪ - ਧ ਪ   ਮ ਪ ਮ ਗ
ਸੁ ਖ ਉ ਪ   ਜੇ S ਬਾ ਜੇ   ਅ ਨ ਹ ਦੁ   ਤੂ S ਰੇ S

ਨ - ਨ ਨ   ਸੰ - ਨੁ ਧ   ਪ - ਧ ਪ   ਮ ਪ ਮ ਗ
ਹ ਰਿ ਸਿ ਮ   ਰ ਤ ਕਿ ਲ   ਬਿ ਖ ਸ ਭ   ਨਾ S ਸ ਹਿ
ਗੁ ਰ ਨਾ S   ਨ ਕ ਮੇ ਰੀ   ਪੈ S ਜ ਸ   ਵਾ S ਰੀ S

ਗਗ ਭੈਰਉ ਤਾਲ ਤਿੰਨ

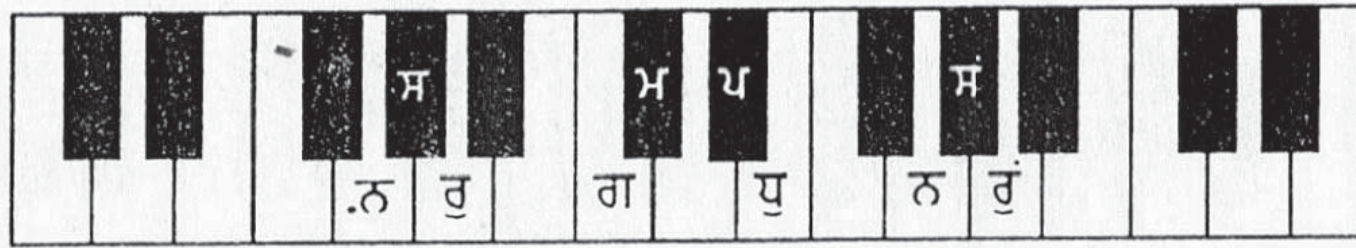

ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਸਥਾਈ: .ਨ ਸ ਗ ਮ ਪ - ਮ ਪ ਧੁ - ਪ ਮ ਗ ਰੁ ਸ -
ਹ ਰਿ ਜੀ ਉ ਅ ਪ ਨੀ S ਕਿ ਰ ਪਾ S ਧਾ S ਰਿ S

ਅੰਤਰਾ: ਮ - ਪ ਪ ਧੁ - ਨ ਨ ਸੰ - ਸੰ ਰੁੰ ਸੰ ਨ ਸੰ -
ਗੋ S ਵਿੰ ਦ ਪ੍ਰੀ ਤ ਸ ਨ ਕਾ ਦਿ ਕ ਉ ਧਾ S ਰੇ S
ਅੰ S ਤ ਰ ਪ੍ਰੀ S ਤ ਭ ਗ ਤ ਸਾ ਚੀ ਹੋ S ਇ S
ਨਿ ਜ ਘ ਰ ਵ S ਸੈ S ਸ ਹਿ ਜ ਸੁ ਭਾ S ਇ S
ਆ S ਪੇ S ਵੇ S ਖੈ S ਵੇ S ਖ ਨ ਹਾ S ਰਿ S

ਬੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਧੁ	ਨ	ਸੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ
ਗੁ	ਰ	ਮੁ	ਖਿ	ਨਾ	S	ਮੇ	S	ਲ	S	ਗਾ	S	ਪਿ	ਆ	ਰਿ	S

ਧੁ	ਨ	ਸੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ
ਰਾ	S	ਮ	S	ਨਾ	S	ਮ	S	ਸ	ਬ	ਦ	ਬੀ	ਚਾ	S	ਰੇ	S
ਪੂ	S	ਰੇ	S	ਗੁ	S	ਰ	ਮਿ	ਲਾ	S	ਵਾ	S	ਹੋ	S	ਇ	S
ਗੁ	ਰ	ਮੁ	ਖਿ	ਨਾ	S	ਮਿ	ਵ	ਸੈ	S	ਮ	ਨ	ਆ	S	ਇ	S
ਨਾ	S	ਨ	ਕ	ਨਾ	S	ਮ	ਰ	ਖੋ	S	ਉ	ਰ	ਧਾ	S	ਰਿ	S

ਰਾਗ ਦੇਸੀ ਟੋਡੀ ਤਾਲ ਤਿੰਨ

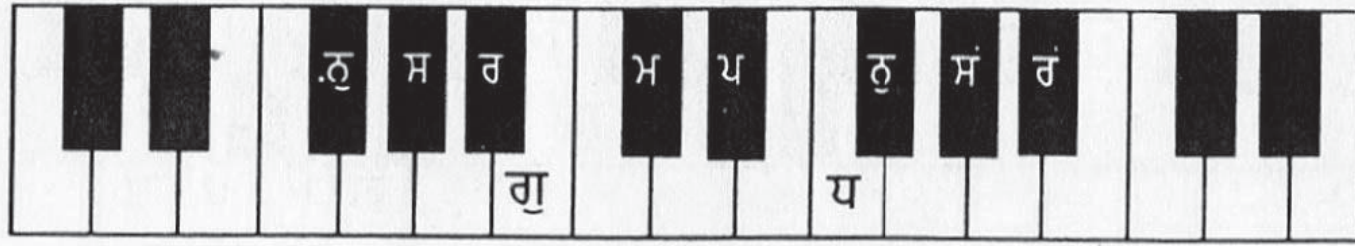

ਸਥਾਈ: ਰ ਮ ਧ ਪ ਗੁ ਰ ਸ ਨੁ ਰ - ਰ - ਸ - ਸ -
 ਐ S ਸੀ S ਪ੍ਰੀ S ਤ ਕ ਰ ਹੁ ਮ ਨ ਮੇ S ਰੇ S

ਅੰਤਰਾ: ਮ - ਮ - ਨੁ ਪ ਨੁ ਪ ਸੰ - ਸੰ - ਸੰ - ਸੰ -
 ਮ ਨ ਮ ਹਿ ਸਿੰ S ਚੁ S ਹ ਰਿ ਹ ਰਿ ਨਾ S ਮਿ S
 ਕ ਹੁ ਨਾ S ਨ ਕ ਜਾ ਕੇ ਨਿ ਰ ਮ ਲ ਭਾ S ਗਿ S

ਨੋਟ- ਚੁ:- ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਖਰਾਂ ਥਲੇ ਅਰਧ ਚੱਕਰ ਹੈ ਤੇ ਦੂਸਰਿਆ ਨਾਲੋਂ ਛੋਟੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮਾਤਰਾ (Beat) ਵਿੱਚ ਕਹਿਣਾ ਹੈ।

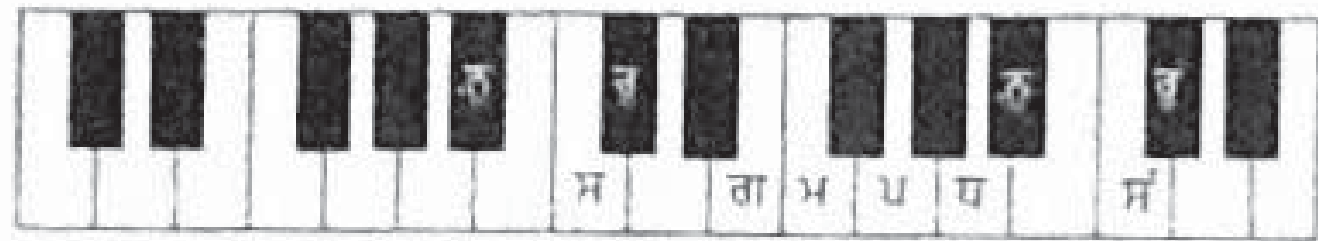

ਸ	ਰ	ਮ	-	ਪ	-	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਧ	ਪ	ਗੁ	-	ਰ	-
ਆ	S	ਠ	ਪ	ਹ	ਰ	ਪ੍ਰ	ਭ	ਜਾ	S	ਨਉ	S	ਨੇ	S	ਰੇ	S
ਨੁ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਧ	ਪ	ਗੁ	-	ਰ	-
ਅ	ਨ	ਦਿ	ਨ	ਕੀ	ਰ	ਤ	ਨ	ਹ	ਰਿ	ਗੁ	ਟਿ	ਗਾ	S	ਮਿ	S
ਹ	ਰਿ	ਚ	ਰ	ਨੀ	S	ਤਾ	S	ਕਾ	S	ਮ	ਨ	ਲਾ	S	ਗਿ	S

ਨੋਟ-ਅਗਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ 'ਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਰਧ ਚੱਕਰਾਂ ਵਾਲੇ ਛੋਟੇ ਅੱਖਰ ਆਉਣ ਉਹ ਇੱਕ ਮਾਤਰਾ (Beat) 'ਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

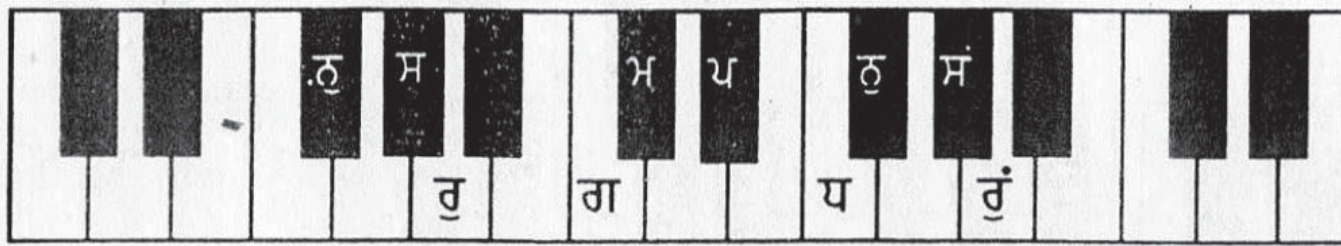
ਰਾਗ ਅਹੀਰ ਭੈਰਉ ਤਾਲ ਤਿੰਨ

ਪੁਰਾਣਾ ਲਾਈ ਸੁਰ ਸਕੰਦਲ

ਸਥਾਈ:	ਮ	ਗ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ	ਨੁ	+	ਸ	-	ਸ	-	ਨੁ	ਰੁ	ਸ	-
	ਮੀ	ਭ	ਤ	ਕ	ਰੇ	ਭ	ਸੋ	ਭ	ਈ	ਭ	ਹ	ਮ	ਮਾ	ਭ	ਨਾ	ਭ	
ਅੰਤਰਾ:	ਪ	-	ਪ	-	ਧ	ਨੁ	ਪ	ਧ	ਨੁ	ਸੋ	ਸੋ	-	ਨੁ	ਰੁ	ਸੋ	-	
	ਏ	ਭ	ਕਾ	ਭ	ਏ	ਭ	ਕ	ਮੋ	ਰੇ	ਭ	ਮ	ਨਿ	ਚੀ	ਭ	ਤ	ਭ	
	ਮੀ	ਭ	ਤ	ਹ	ਮਾ	ਭ	ਰਾ	ਭ	ਵ	ਭ	ਪ	ਰ	ਵਾ	ਭ	ਹ	ਭ	
	ਮੀ	ਭ	ਤ	ਹ	ਮਾ	ਭ	ਰਾ	ਭ	ਯੋ	ਭ	ਤ	ਰ	ਜਾ	ਭ	ਮੀ	ਭ	
	ਹ	ਮ	ਦਾ	ਭ	ਸੋ	ਭ	ਤ	ਮ	ਨਾ	ਭ	ਕੁ	ਰ	ਮੋ	ਭ	ਰੇ	ਭ	

ਬੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਨ	ਰੁ	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਪ	-	ਨੁ	-	ਧ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	-
ਮੀ	s	ਤ	ਕੇ	ਕ	ਰ	ਤ	ਬ	ਕੁ	ਸ	ਲ	ਸ	ਮਾ	s	ਨਾ	s
ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਰੁ	ਗ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ	-
ਜਿ	ਸ	ਕਿ	ਛੁ	ਕ	ਰ	ਣਾ	ਸੁ	ਹ	ਮ	ਰਾ	s	ਮੀ	s	ਤ	s
ਗੁ	ਰ	ਕਿ	ਰ	ਪਾ	s	ਤੇ	s	ਮੋ	ਹਿ	ਅ	ਸ	ਨਾ	s	ਹਾ	s
ਸ	ਮ	ਰ	ਬ	ਪੁਰ	ਖ	ਪਾ	ਰ	ਬ੍ਰ	ਹ	ਮ	ਸੁ	ਆ	s	ਮੀ	s
ਮਾ	s	ਨ	ਮ	ਹ	ਤੁ	ਨਾ	s	ਨ	ਕ	ਪ੍ਰ	ਭ	ਤੇ	s	ਰੇ	s

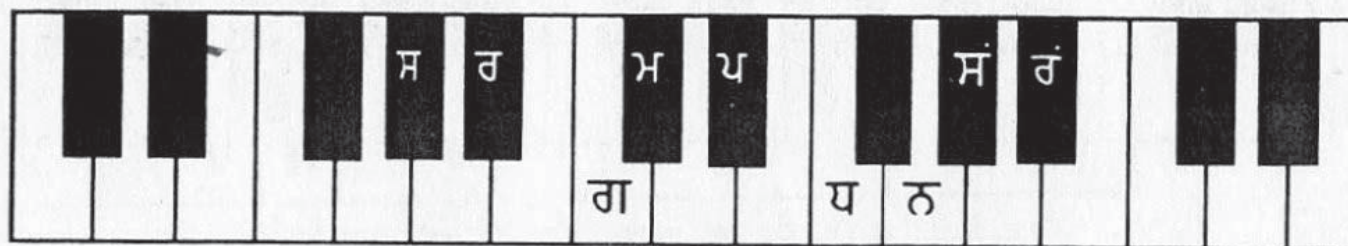

ਰਾਗ ਆਸਾ ਤਾਲ ਕਹਿਰਵਾ

ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੁਰਾਂ ਦੀ ਸਕੇਲ

ਸਥਾਈ:	ਰ	ਰ	ਮ	ਮ	ਪ	ਪ	ਧ	ਧ	ਪ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ
	ਰੁ	S	ਵਾ	S	ਗੀ	S	ਮੁ	ਖ	ਫੇ	S	ਰਿ	ਪਿ	ਆ	S	ਰੇ	S
ਅੰਤਰਾ:	ਪ	ਪ	ਧ	ਧ	ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਰੰ	ਰੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਨ	ਨ
	ਕ	ਰ	ਵ	ਤੁ	ਭ	S	ਲਾ	ਨ	ਕ	ਰ	ਵ	ਟ	ਤੇ	S	ਗੀ	S
	ਜੁ	S	ਤ	ਨੁ	ਚੀ	S	ਰ	ਹਿ	ਅੰ	S	ਗੁ	ਨ	ਮੋ	S	ਰੁ	S
	ਹ	ਮ	ਤੁ	ਮ	ਬੀ	S	ਚ	ਭ	ਇ	ਓ	ਨ	ਹੀ	ਕੋ	S	ਈ	S
	ਕ	ਹ	ਤ	ਕ	ਬੀ	S	ਰ	S	ਸੁਨ	ਹੁ	ਰੇ	S	ਲੋ	S	ਈ	S

ਬੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਨ	ਨ	ਧ	ਧ	ਪ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ
ਕ	ਰ	ਵ	ਟੁ	ਦੇ	ਹ	ਮੋ	ਕੁਊ	ਕਾ	S	ਹੇ	ਕੁਊ	ਮਾ	S	ਰੇ	S
ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਨ	ਨ	ਧ	ਧ	ਪ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ
ਲਾ	S	ਗੁ	ਗ	ਲੇ	S	ਸੁ	ਨੁ	ਬਿ	ਨ	ਤੀ	S	ਮੇ	S	ਰੀ	S
ਪਿੰ	S	ਡੁ	ਪ	ਰੈ	S	ਤੁਊ	S	ਪ੍ਰੀ	S	ਤ	ਨ	ਤੋ	S	ਕੁਊ	S
ਤੁ	ਮ	ਹਿ	ਸੁ	ਕੰ	S	ਤੁ	ਨਾ	S	ਰਿ	ਹ	ਮ	ਸੋ	S	ਈ	S
ਅ	ਬ	ਤੁ	ਮ	ਰੀ	S	ਪ	ਰ	ਤੀ	S	ਤਿ	ਨ	ਹੋ	S	ਈ	S

ਰਾਗ ਭੀਮ ਪਲਾਸ਼ੀ
ਤਾਲ ਤਿੰਨ

ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

	10	11	12		13	14	15	16		+1	2	3	4		5	6	7	8	9
ਸਥਾਈ:	ਨੁ	ਧ	ਪ		ਮ	ਪ	ਗੁ	ਮ		ਪ	-	ਗੁ	ਮ		ਗੁ	ਰ	ਸ	ਸ	ਸ
	ਅੰ	ਮ੍ਰਿ	ਤੁ		ਨਾ	S	ਮੁ	ਨਿ		ਧਾ	S	S	ਨੁ		ਚੈ	S	S	S	S
ਅੰਤਰਾ:	ਪ	ਪ	ਪ		ਮ	ਪ	ਗੁ	ਮ		ਪ	-	ਨੁ	ਨੁ		ਸੰ	-	ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ
	ਜਿਸੁ	ਸਿ	ਮ		ਰ	ਤ	ਸੁ	ਖ		ਪਾ	S	S	ਈ		ਐ	S	S	S	S
	ਕਰਿ	ਸੇ	S		ਵਾ	S	ਪਾ	ਰ		ਬ੍ਰ	S	ਹ	ਮ		ਗੁ	S	ਰ	S	S
	ਸਗੁ	ਲ	ਮ		ਨੋ	S	ਰ	ਥ		ਪੁੰ	S	S	ਨਿ		ਆ	S	S	S	S
	ਤੁਧੁ	ਜੇ	ਵਡੁ		ਤੂੰ	S	ਚੈ	S		ਪਾ	S	S	ਰ		ਬ੍ਰ	ਹ	ਮ	S	S

ਬੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

10	11	12	13	14	15	16	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ਪ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਗੁ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗੁ	ਰ	ਸ	ਸ	ਸ
ਮਿ	S	ਲਿ	ਪੀ	S	ਵ	ਹੁ	ਭਾ	S	S	S	ਈ	S	S	S	S
ਨੁ	ਸੰ	ਗੁੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਗੁ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗੁ	ਰ	ਸ	ਸ	ਸ
ਸ	S	ਭ	ਤਿ	S	ਖਾ	ਬੁ	ਝਾ	S	S	S	ਈ	S	S	S	S
ਭੁ	S	ਖਿ	ਰ	ਚੈ	ਨਾ	S	ਕਾ	S	S	S	ਈ	S	S	S	S
ਅ	S	ਮ	ਰਾ	S	ਪ	ਦੁ	ਪਾ	S	S	S	ਈ	S	S	S	S
ਨਾ	S	S	ਨ	ਕ	ਸ	ਰ	ਨਾ	S	S	S	ਈ	S	S	S	S

ਰਾਗ ਸਿਰੀ ਤਾਲ ਤਿੰਨ

ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

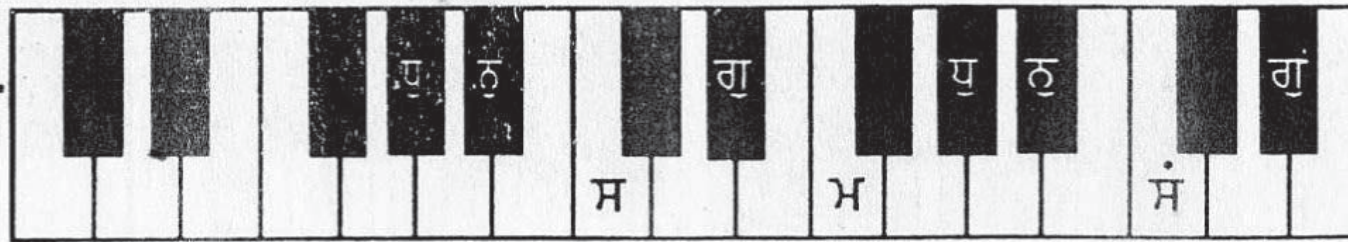
ਸਫਾਈ: ਰੁ ਗ ਰੁ ਸ ਗ ਰੁ ਸ - ਪ - ਪ ਪ ਮੇ ਧੁ ਪ -
ਸ ਤਿ ਰੁ ਕ ਤਾ S ਟੇ S ਜੋ S S ਚ ਲੇ S S S

ਅੰਤਰਾ: ਮੇ - ਮੇ ਮੇ ਪ - ਨ ਨ ਸੰ - ਸੰ - ਰੁੰ - ਸੰ -
ਹ ਰਿ ਕਾ S ਨਾ S ਮਿ ਊ ਤ ਮ ਮ ਨਿ ਵ S ਸੇ S
ਕਿ ਰ ਪਾ ਕ ਰੇ S ਜਿ ਸ ਆ S S ਪ ਟੀ S S S
ਨਾ S ਨ ਕ ਕਾ S ਰ ਟ ਕ ਰ ਤੇ S ਵ ਸਿ ਹੇ S

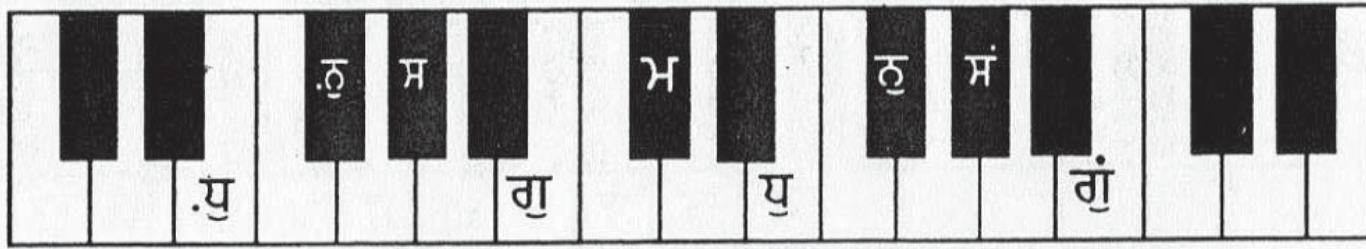

ਰਾਗ ਮਾਲ ਕੌਂਸ ਤਾਲ ਤਿੰਨ

ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਸਥਾਈ:	ਗੁ	ਮ	ਗੁ	ਸ	.ਨੁ	ਸ	.ਪੁ	.ਨੁ	ਸੰ	ਮ	ਮ	-	ਪੁ	ਗੁ	ਮ	-
	ਗੁ	ਰ	ਜੀ	ਕੇ	ਦ	ਰ	ਸ	ਨ	ਕਉ	S	ਬ	ਲਿ	ਜਾ	S	ਉ	S
ਅੰਤਰਾ:	ਗੁ	-	ਮ	ਮ	ਪੁ	-	ਨੁ	ਨੁ	ਸੰ	-	ਸੰ	-	ਗੁੰ	ਨੁ	ਸੰ	-
	ਪਾ	S	ਰ	ਬ੍ਰ	ਹ	ਮ	ਪੂ	S	ਰ	ਨ	ਗੁ	ਰ	ਦੇ	S	ਵ	S
	ਚ	ਰ	ਨ	ਕ	ਮ	ਲ	ਹਿ	ਰ	ਦੈ	S	ਉ	ਰ	ਧਾ	S	ਗੀ	S
	ਸ	ਫ	ਲ	ਜ	ਨ	ਮ	ਹੋ	S	ਵੈ	S	ਪ	ਰ	ਵਾ	S	ਣੁ	S
	ਸੰ	S	ਤ	S	ਪੂ	ਰਿ	ਪਾ	ਈ	ਐ	S	ਵ	ਡ	ਭਾ	S	ਗੀ	S

ਬੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਗੁ	-	ਮ	ਮ	ਧੁ	-	ਨੁ	ਨੁ	ਸੰ	ਨੁ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	-	ਮ	-
ਜ	ਪਿ	ਜ	ਪਿ	ਜੀ	s	ਵਾ	s	ਸ	ਤਿ	ਗੁ	ਰ	ਨਾ	s	ਉ	s
ਨੁ	-	ਨੁ	ਨੁ	ਨੁ	-	ਨੁ	ਨੁ	ਸੰ	ਨੁ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	-	ਮ	-
ਕ	ਰਿ	ਕਿ	ਰ	ਪਾ	s	ਲਾ	s	ਗੁਉ	s	ਤੇ	ਰੀ	ਸੇ	s	ਵ	s
ਮ	ਨ	ਤ	ਨ	ਧ	ਨ	ਗੁ	ਰ	ਪ੍ਰਾ	s	ਨ	ਅ	ਧਾ	s	ਰੀ	s
ਗੁ	ਰ	ਪਾ	ਰ	ਬ੍ਰ	ਹ	ਮ	ਨਿ	ਕ	ਟ	ਕ	ਰਿ	ਜਾ	s	ਟਿ	s
ਨਾ	s	ਨ	ਕ	ਗੁ	ਰ	ਭੇ	ਟੁ	ਹਰਿ	ਸਿਉ	ਲਿ	ਵ	ਲਾ	s	ਗੀ	s

ਰਾਗ ਜੈਜਾ ਵੰਤੀ ਤਾਲ ਤਿੰਨ

ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਸਥਾਈ: ਸ - .ਧ .ਨੁ ਰ ਗੁ ਰ - ਗੁ - ਮ ਮ ਰ ਗੁ ਰ -
ਘ ਰ ਮ ਹਿ ਠਾ S ਕੁ ਰ ਨ ਦ ਰਿ ਨ ਆ S ਵੈ S

ਅੰਤਰਾ: ਮ ਪ ਨ - ਸੰ - ਸੰ ਸੰ ਰੰ ਗੁੰ ਰੰ ਸੰ ਰੰ ਨ ਸੰ -
ਭ ਰ ਮ ਹਿ ਭੂ S ਲਾ S ਸਾ S ਕ ਤੁ ਫਿ ਰ ਤਾ S
ਜਿ ਸੁ ਪਾ S ਹ ਣ ਕ ਉ ਠਾ S ਕੁ ਰੁ ਕ ਹ ਤਾ S
ਗੁ ਨ ਹ S ਗਾ S ਰ S ਲੂ S ਣ ਹ ਰਾ S ਮੀ S
ਗੁ ਰ ਮਿ ਲਿ ਨਾ S ਨ ਕ ਠਾ S ਕੁ ਰੁ ਜਾ S ਤਾ S

ਬੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

.ਨ	-	ਸ	ਸ	ਰ	ਗੁ	ਰ	ਸ	ਨੁ	ਧ	ਗ	ਮ	ਰ	ਗੁ	ਰ	-
ਗ	ਲ	ਮ	ਹਿ	ਪਾ	S	ਹ	ਣੁ	ਲੈ	S	ਲ	ਟ	ਕਾ	S	ਵੈ	S
ਸੰ	-	ਨੁ	-	ਧ	-	ਮ	ਪ	ਨੁ	-	ਧ	ਮ	ਰ	ਗੁ	ਰ	-
ਨੀ	S	ਰ	ਬਿ	ਰੋ	S	ਲੇ	S	ਖ	ਪਿ	ਖ	ਪਿ	ਮ	ਰ	ਤਾ	S
ਉ	ਹ	ਪਾ	S	ਹ	ਣ	ਲੈ	S	ਉ	ਸ	ਕ	ਉ	ਡ	ਬ	ਤਾ	S
ਪਾ	S	ਹ	ਣ	ਨਾ	S	ਵ	ਨ	ਪਾ	S	ਰਿ	ਗ	ਰਾ	S	ਮੀ	S
ਜ	ਲਿ	ਬ	ਲਿ	ਮ	ਹੀ	ਅ	ਲਿ	ਪੂ	ਰ	ਨ	ਬਿ	ਧਾ	S	ਤਾ	S

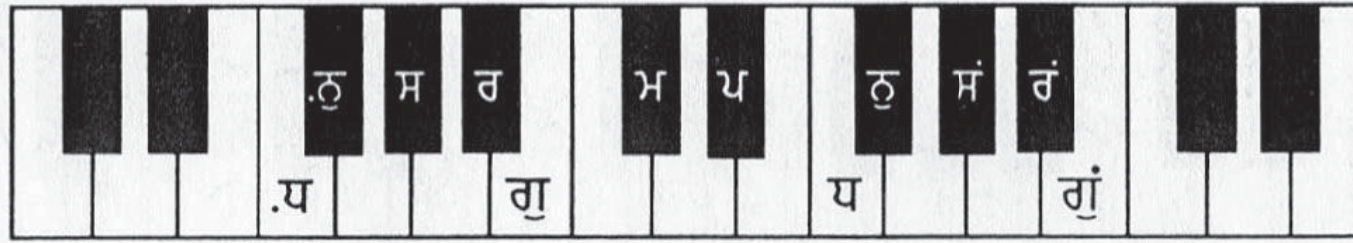

ਰਾਗ ਬਾਗੋਸ਼ਰੀ
ਤਾਲ ਤਿੰਨ

ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਸਥਾਈ:	ਸੰ	-	ਨੁ	-	ਧ	ਮ	ਪ	ਧ	+	ਗੁ	-	ਰ	ਮ	ਗੁ	ਰ	ਸ	-
	ਮਾ	S	ਧੁੰ	S	ਜ	ਲ	ਕੀ	S	ਪਿਆ	S	ਸ	ਨ	ਜਾ	S	ਇ	S	
ਅੰਤਰਾ:	ਮ	-	ਧ	ਨੁ	ਸੰ	-	ਸੰ	-	ਧ	ਨੁ	ਸੰ	ਗੁੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	
	ਤੂੰ	S	ਜ	ਲ	ਨਿ	ਧ	ਹੁੰ	S	ਜ	ਲ	ਕਾ	S	ਮੀ	S	ਨ	S	
	ਤੂੰ	S	ਪਿੰ	S	ਜ	ਰ	ਹੁੰ	S	ਸੂ	ਅ	ਟਾ	S	ਤੇ	S	ਰ	S	
	ਤੂੰ	S	ਤ	ਰ	ਵ	ਰ	ਹੁੰ	S	ਪੰ	S	ਖੀ	S	ਆ	S	ਹਿ	S	
	ਤੂੰ	S	ਸ	ਤਿ	ਗੁ	ਰ	ਹੁੰ	S	ਨੁੰ	S	ਤ	ਨ	ਚੇ	S	ਲਾ	S	

ਬੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਸ	.ਨੁ	.ਧ	.ਨੁ	ਸ	-	ਸ	-	ਮ	-	ਪ	ਧ	ਗੁ	ਰ	ਸ	-
ਜ	ਲ	ਮ	ਹਿ	ਅ	ਗੁ	ਨਿ	ਉ	ਠੀ	S	ਅ	ਧਿ	ਕਾ	S	ਇ	S
ਸੰ	-	ਨੁ	-	ਧ	ਮ	ਪ	ਧ	ਗੁ	-	ਰ	ਮ	ਗੁ	ਰ	ਸ	-
ਜ	ਲ	ਮ	ਹਿ	ਰ	S	ਗੁੰ	ਜ	ਲੈ	S	ਬਿ	ਨ	ਖੀ	S	ਨ	S
ਜ	S	ਮ	ਮੰ	ਜਾ	S	ਰ	ਕ	ਹਾ	S	ਕ	ਰੈ	ਮੋ	S	ਰ	S
ਮੰ	ਦ	ਭਾ	S	ਗੀ	S	ਤੇ	ਰੋ	ਦ	ਰ	ਸ	ਨ	ਨਾ	S	ਹਿ	S
ਕ	S	ਹਿ	ਕ	ਬੀ	ਰ	ਮਿ	ਲਿ	ਅੰ	S	ਤ	ਕੀ	ਬੇ	S	ਲਾ	S

ਰਾਗ ਭੈਰਵੀ ਤਾਲ ਤਿੰਨ

ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਸਥਾਈ: .ਨੁ ਸ ਗੁ ਮ ਪ ਧੁ ਪ - ਗੁ ਰ ਗੁ ਮ ਗੁ ਰੁ ਸ -
ਜ ਗ ਤੁ ਜ ਲੰ S ਦਾ S ਰ S S ਖਿ ਲੈ S S S

ਅੰਤਰਾ: ਗੁ - ਮ - ਧੁ - ਨੁ - ਸੰ - ਸੰ ਸੰ ਨੁ ਰੁੰ ਸੰ -
ਜਿ S ਤ ਦੁ ਆ S ਰੈ S ਉ S S ਬ ਰੈ S S S
ਸ ਤਿ ਗੁ ਰ ਸੁ S ਖ ਵਿ ਖਾ S S ਲਿ ਆ S S S
ਨਾ S ਨ ਕ ਅ ਵ ਰਿ ਨ ਸੁ S S ਝ ਈ S S S

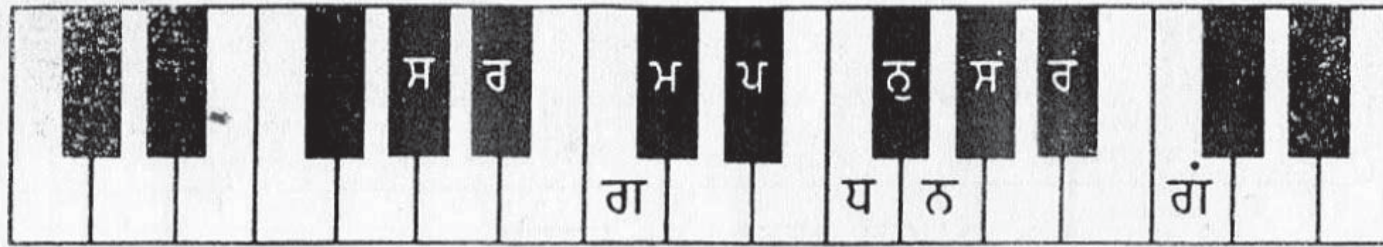

ਰਾਗ ਖਮਾਜ ਤਾਲ ਤਿੰਨ

ਮਰਦਾਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਸਥਾਈ:	ਪ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਨੂ	ਧ	ਮ	ਪ	+	ਨੂ	ਧ	ਮ	ਪ	ਧ	ਮ	ਗ	-
	ਕ	ਵ	ਨ	ਸੰ	ਜੋ	S	ਗ	ਮਿ	ਲੋ	S	ਪ੍ਰ	ਭ	ਅ	ਪ	ਨੇ	S	
ਅੰਤਰਾ:	ਮ	-	ਧ	-	ਨ	-	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨੂ	-	ਧ	-	
	ਚ	ਰ	ਨ	ਕ	ਮ	ਲ	ਪ੍ਰ	ਭ	ਕੇ	S	ਨਿ	ਤ	ਧਿਆ	S	ਵਉ	S	
	ਐ	S	ਸੀ	S	ਕਿ	ਰ	ਪਾ	ਕ	ਰੋ	S	ਪ੍ਰ	ਭ	ਮੇ	S	ਰੇ	S	

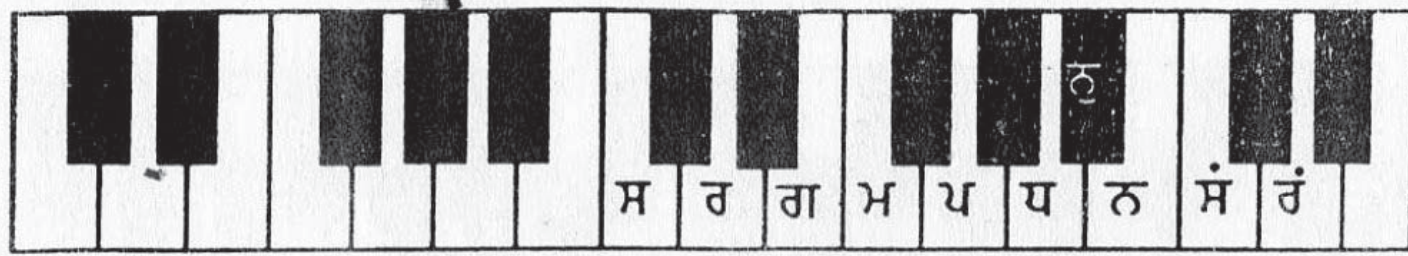

ਧੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਹ ਸਕੇਲ

ਸ	-	ਗ	-	ਮ	ਪ	ਧ	ਨ	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਮ	ਗ
ਪ	ਲ	ਪ	ਲ	ਨਿ	ਮ	ਖ	ਸ	ਦਾ	S	ਹ	ਰਿ	ਜ	ਪ	ਨੇ	S
ਸੰ	-	ਰੰ	ਗੰ	ਨੁ	ਧ	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਮ	ਪ	ਧ	ਮ	ਗ	-
ਕ	ਵ	ਨ	ਸ	ਮ	ਤਿ	ਜਿ	ਤ	ਪ੍ਰੀ	S	ਤ	ਮ	ਪਾ	S	ਵੁੱ	S
ਹ	ਰਿ	ਨਾ	ਨੁਕੁ	ਬਿ	ਸ	ਰਿ	ਨ	ਕਾ	S	ਹੂ	S	ਬੇ	S	ਰੇ	S

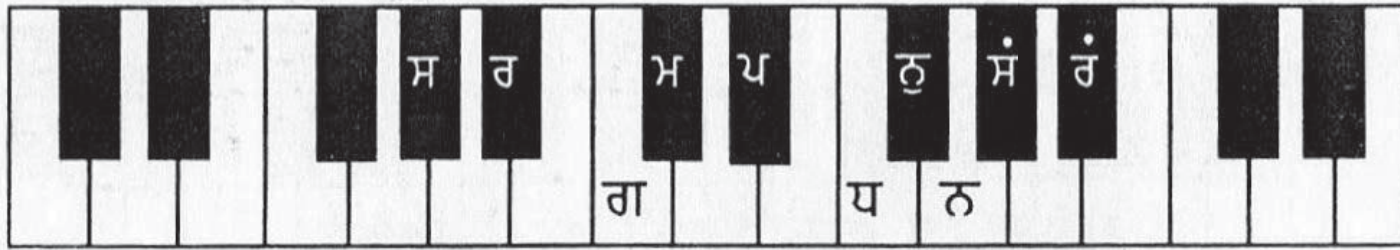
ਰਾਗ ਦੇਸ ਤਾਲ ਤਿੰਨ

ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਸਥਾਈ: ਨੁ ਧ ਪ ਮ ਗ ਰ ਗ ਸ ⁺ਰ - ਮ ਪ ਨ - ਸੰ -
ਪ੍ਰ ਭ ਜੀ ਉ ਖ ਸ ਮਾ S ਨਾ S ਕ ਰਿ ਪਿਆ S ਰੇ S

ਅੰਤਰਾ: ਮ - ਮ ਮ ਪ - ਨ ਨ ਸੰ - ਸੰ ਸੰ ਨ ਸੰ ਰੰ -
ਸੁ S ਟ ਬੇ ਨੰ S ਤੀ S ਠਾ S ਕੁ ਰ ਮੇ S ਰੇ S
ਰਾ S ਖਿ S ਪੈ S ਜ S ਨਾ ਮ ਅ ਪ ਨੇ S ਕੀ S
ਸੁ S ਟੀ ਪੁ ਕਾ ਰ ਸ ਮ ਰ S ਥ ਸੁ ਆ S ਮੀ S
ਪ S ਹ ਰਿ ਸਿ ਰ ਪਾਉ ਸੇ ਵ ਕ ਜ ਨ ਮੇ S ਲੇ S

ਬੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਨ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਮ	ਪ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	-
ਬੁ	S	ਰੇ	ਭ	ਲੇ	S	ਹ	ਮ	ਥਾ	S	S	S	ਰੇ	S	S	S
ਨ	-	ਨ	ਨ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-
ਜੀ	S	ਅ	ਜੰ	S	ਤ	ਤੇ	ਰੇ	ਧਾ	S	S	S	ਰੇ	S	S	S
ਕ	ਰ	ਨ	ਕ	ਰਾ	S	ਵ	ਨ	ਹਾ	S	S	S	ਰੇ	S	S	S
ਬੰ	S	ਧ	ਨ	ਕਾ	S	ਟਿ	ਸ	ਵਾ	S	S	S	ਰੇ	S	S	S
ਨਾ	S	ਨ	ਕ	ਪ	ਰ	ਗਟਿ	ਪ	ਹਾ	S	S	S	ਰੇ	S	S	S

ਰਾਗ ਰਾਮਕਲੀ ਤਾਲ ਤਿੰਨ

ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਸਥਾਈ: ਮ ਨੁ ਧੁ ਪ ਮ ਪ ਧੁ ਪ ਮ - ਗ ਮ ਰੁ - ਸ -
 ਸੇ S S ਸੰ ਜ S ਗ ਕ ਰ ਹੁ ਮੇ ਰੇ ਪਿ ਆ ਰੇ S

ਅੰਤਰਾ: ਪ - ਪ ਪ ਧੁ - ਨ ਨ ਸੰ - ਸੰ ਸੰ ਨ ਸੰ ਸੰ -
 ਸੁ ਟਿ ਬੇ ਨ ਤੀ S ਪ੍ਰ ਭ ਦੀ S ਨ ਦੁਇ ਆ S ਲਾ S
 ਜੀ S ਵ ਨ ਰੂ ਪ ਸਿ ਮ ਰ ਨੁ ਪ੍ਰ ਭ ਤੇ S ਰਾ S
 ਜ ਨ ਕੀ S ਭੂ ਖ ਤੇ ਰਾ ਨਾ S ਮ ਅ ਹਾ S ਰ S
 ਰਾ S ਮ ਰ ਮ ਤ ਸੰ S ਤ ਨ ਸੁ ਖੁ ਮਾ S ਨਾ S

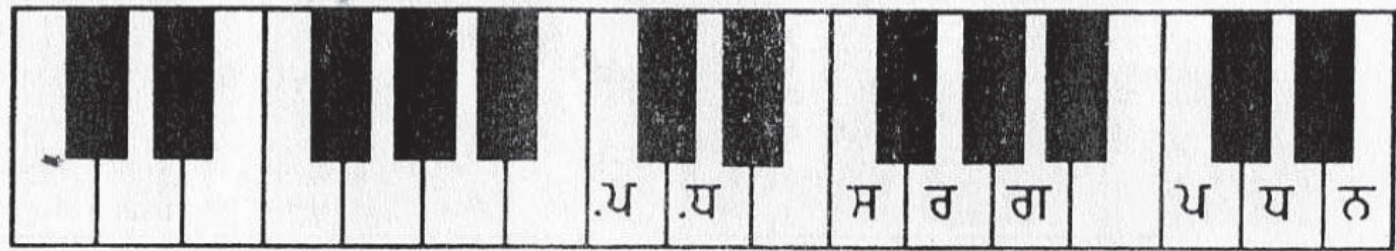

ਬੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

.ਨ	ਸ	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਧੁ	-	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	-
ਜਿ	ਤੁ	ਰ	ਸ	ਨਾ	S	ਹ	ਰਿ	ਨਾ	S	ਮੁ	ਉ	ਚਾ	S	ਰੇ	S
ਰੁੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਪ	ਧੁ	-	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	-
ਸਾ	S	ਧ	ਗਾ	ਵ	ਹਿ	ਗੁ	ਣ	ਸ	S	ਦਾ	ਰ	ਸਾ	S	ਲਾ	S
ਜਿ	ਸ	ਕਿ	ਰ	ਪਾ	S	ਕ	ਗੁਹਿ	ਬ	ਸਹਿ	ਤਿ	ਸੁ	ਨੇ	S	ਰਾ	S
ਤੂੰ	S	ਦਾ	S	ਤਾ	S	ਪ੍ਰ	ਭ	ਦੇ	S	ਵ	ਣ	ਹਾ	S	ਰੁ	S
ਨਾ	S	ਨ	ਕ	ਦੇ	S	ਵ	ਨ	ਹਾ	S	ਰ	ਸੁ	ਜਾ	S	ਨਾ	S

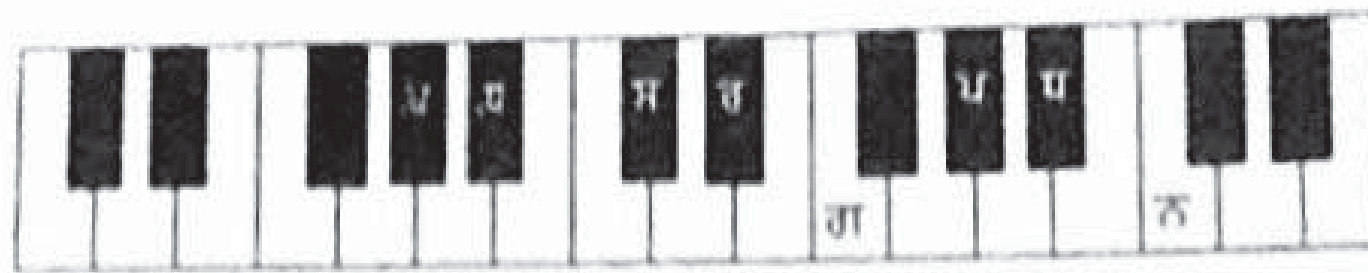

ਰਾਗ ਪਹਾੜੀ ਤਾਲ ਕਹਿਰਵਾ

ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਸਥਾਈ:	ਸ	ਰ	ਸ	ਗ	-	ਰ	ਰ	ਰ	ਗ	ਗ	ਰ	ਸ	-	.ਧ	.ਪ	.ਪ
	ਵਾ	ਹ	ਗੁ	ਰੂ	S	S	S	S	ਵਾ	ਹ	ਗੁ	ਰੂ	S	S	S	S
ਅੰਤਰਾ:	ਗ	ਪ	ਪ	ਪ	-	ਪ	ਗ	ਗ	ਪ	ਧ	ਨ	ਧ	-	ਪ	ਪ	ਪ
	ਸੇ	ਵ	ਕ	ਕੈ	S	ਭ	ਰ	S	ਪੂ	S	ਰ	ਜੁ	ਗ	ਜੁ	ਗ	S
	ਨਿ	ਰੰ	S	ਕਾ	ਰ	ਪ੍ਰ	ਭ	S	ਸ	ਦਾ	ਸ	ਲਾ	S	ਮ	ਤਿ	S
	ਬ੍ਰ	ਹ	ਮਾ	ਬਿ	ਸ	ਨ	S	S	ਸਿ	ਰੈ	ਤੈ	ਅ	ਗ	ਨ	ਤ	S
	ਚ	ਵ	ਰਾ	ਸੀ	S	ਲ	ਖ	S	ਜੋ	ਨ	ਉ	ਪਾ	S	ਈ	S	S

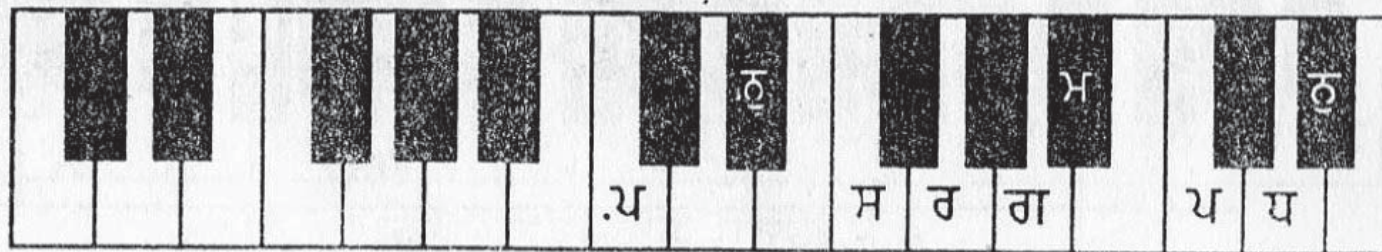

ਬੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਬਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਪ	ਪ	ਪ	ਗ	-	ਰ	-	ਗ	-	ਰ	ਸ	ਰ	-	ਸ	ਸ	ਸ
ਵਾ	ਹ	ਗ	ਰੁ	S	ਤੰ	S	ਰਾ	S	ਸ	ਭ	ਸ	ਦ	ਕਾ	S	S
ਪ	ਪ	ਪ	ਗ	-	ਰ	-	ਗ	-	ਰ	ਸ	ਰ	-	ਸ	ਸ	ਸ
ਵਾ	ਹ	ਗ	ਰੁ	S	ਤੰ	S	ਰਾ	S	ਸ	ਭ	ਸ	ਦ	ਕਾ	S	S
(ਗੁ)	ਨ	ਸ	ਕੇ	S	ਕੇ	S	ਉ	S	ਤੂੰ	S	ਕ	ਦ	ਕਾ	S	S
ਤਿ	ਨ	(ਰੁ)	ਮ	S	ਹੁ	ਭ	ਯਾ	S	ਮ	ਨ	ਮ	ਦ	ਕਾ	S	S
(ਸੁ)	ਕ	ਦੀ	ਆ	S	ਸ	ਭ	ਹੁ	S	(ਭੁ)	S	ਤ	ਦ	ਕਾ	S	S

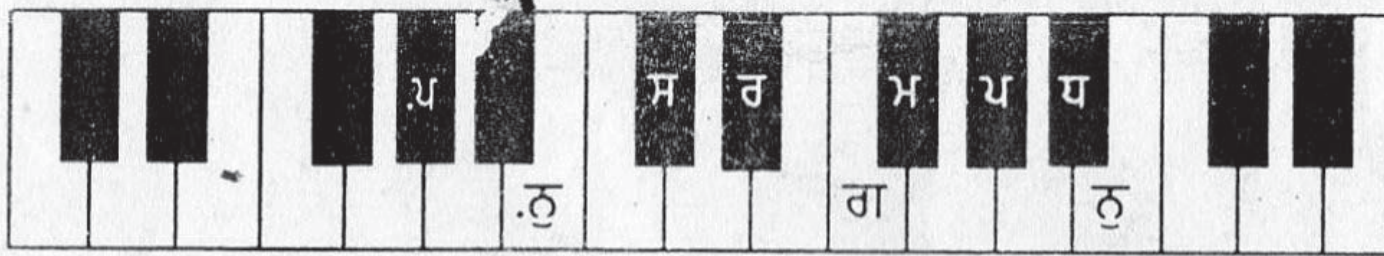
ਰਾਗ ਪਹਾੜੀ ਤਾਲ ਕਹਿਰਵਾ

ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਸਥਾਈ:	ਨੁ	ਪ	ਨੁ	ਨੁ	ਸ	-	ਸ	ਰ	ਗ	-	ਮ	ਗ	ਰ	-	ਸ	-
	ਗੁ	ਰੂ	ਰਾ	ਮ	ਦਾ	S	ਸ	ਰਾ	ਖੁ	S	ਸ	ਰ	ਣਾ	S	ਈ	S
ਅੰਤਰਾ:	ਰ	ਰ	ਮ	ਮ	ਪ	-	ਪ	+	ਪ	ਪ	ਪ	ਧ	ਮ	ਗ	ਰ	-
	ਹ	ਮ	ਅ	ਵ	ਗੁ	ਟਿ	ਭ	ਰੇ	ਏ	ਕੁ	ਗੁ	ਣ	ਨਾ	S	ਹੀ	S
	ਮਾ	S	ਯਾ	S	ਮੋ	S	ਹ	ਭ	ਰ	ਮ	ਪੈ	S	ਭੂ	S	ਲੇ	S
	ਇ	ਕ	ਉ	ਤੁ	ਪੰ	S	ਬ	S	ਸੁ	ਨਿਉ	ਗੁ	ਰ	ਸੰ	S	ਗ	ਤਿ

ਬੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰ ਸਕੇਲ

ਰ	ਰ	ਮ	ਮ	ਪ	-	ਪ	-	ਪ	ਪ	ਪ	ਧ	ਮ	ਗ	ਰ	-
ਇ	ਕ	ਅ	ਰ	ਦਾ	S	ਸਿ	S	ਭਾ	S	ਟ	ਕੀ	ਰ	ਤਿ	ਕੀ	S
ਰ	ਨੁ	ਧ	ਨੁ	ਪ	ਧ	ਮ	ਪ	ਗ	ਰ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ	-
ਅੰ	ਮਿ	ਰ	ਤ	ਛਾ	S	ਡਿ	ਬਿ	ਖੈ	S	ਬਿ	ਖ	ਖਾ	S	ਈ	S
ਸੁ	ਤ	ਦਾ	S	ਰਾ	S	ਸਿ	ਉ	ਪ੍ਰੀ	S	ਤ	ਲ	ਗਾ	S	ਈ	S
ਤਿ	S	ਹ	ਮਿ	ਲੰ	ਤ	ਜ	ਮ	ਤ੍ਰਾ	S	ਸ	ਮਿ	ਟਾ	S	ਈ	S

ਰਾਗੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਲੁਠਾਰਾ (1913-1988)

Head Of The Department

ਸਮਰਪਤ

ਆਪਣੇ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਪਿਤਾ ਰਾਗੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ
ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੰਗੀਤ ਗਾਇਨ ਕਰਦਿਆਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਗੁਜ਼ਾਰ ਦਿੱਤੀ